

T.B.M.M.

İYİ HAYAT PARTİSİ

Tarih: 16.04.2012
Sayı: 323

91

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Basın Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim. 13.04.2012

Av. Mahmut TAMAL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Anayasa			
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:		24/04/2012		E. No: 2/513
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
[Signature]	[Signature]	[Signature]	[Signature]	[Signature]
TBMM BAŞKANI	[Signature]			

GENEL GEREKÇE

5187 Sayılı Basın Kanunu'nun 11. maddesinde "Cezai Sorumluluk" başlığı altında,

" Basılmış eserler yoluyla işlenen suç yayım anında oluşur.

Sürelî yayınlar ve süresiz yayınlar yoluyla işlenen suçlardan eser sahibi sorumludur.

Sürelî yayınlarda eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında bulunması nedeniyle Türkiye'de yargılanamaması veya verilecek cezanın eser sahibinin diğer bir suçtan dolayı kesin hükümle mahkûm olduğu cezaya etki etmemesi hallerinde, sorumlu müdür ve yayın yönetmeni, genel yayın yönetmeni, editör, basın danışmanı gibi sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili sorumlu olur. Ancak bu eserin sorumlu müdürün ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkilinin karşı çıkmasına rağmen yayımlanması halinde, bundan doğan sorumluluk yayımlatana aittir.

Süresiz yayınlarda eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında olması nedeniyle Türkiye'de yargılanamaması veya verilecek cezanın eser sahibinin diğer bir suçtan dolayı kesin hükümle mahkûm olduğu cezaya etki etmemesi hallerinde yayımcı; yayımcının belli olmaması veya basım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında olması nedeniyle Türkiye'de yargılanamaması hallerinde ise basımcı sorumlu olur.

Yukarıdaki hükümler, sürelî yayınlar ve süresiz yayınlar için bu Kanunda aranan şartlara uyulmaksızın yapılan yayınlar hakkında da uygulanır." şeklinde düzenlenmiştir. Ancak söz konusu madde basılmış eserler yoluyla işlenen suçlar için basın mensuplarının görevlerinden dolayı haklarında soruşturma yapılmasını herhangi bir izin şartına bağlamamaktadır.

Günümüzde yazdıkları yazılar, yaptıkları haberler nedeniyle tutuklu bulunan pek çok basın mensubu bulunmaktadır. Ayrıca basın mensuplarının yazıları ve haberleri nedeniyle kendilerine açılan pek çok tazminat davası bulunmaktadır. Bu soruşturma ve davalar basın özgürlüğüne etki etmekte ve basının özgürlüğü kısıtlanmaktadır. Basın mensupları yargılanma ve tazminat ödeme tehdidi altında haber yapmakta ve bu ortamda basının özgür hareket etmesine olanak kalmamaktadır.

Basın özgürlüğü aynı zamanda halkın haber alma ve gerçekleri öğrenme özgürlüğüdür. Basın özgürlüğü olmadan demokrasi olamaz. Türkiye'de basın özgürlüğünün olup olmadığı, kısıtlanıp kısıtlanmadığı birçok dönemde tartışılmış ve tartışılmaya devam edilmektedir. Bazıları basını kontrol altına almaya çalışırken bazıları basını tehlike olarak kabul etmemiştir. Oysaki demokratik ülkelerde basın, dördüncü kuvvet gibi kabul görmektedir. Farklı bir deyişle basın demokrasinin olmazsa olmazlarındandır.

Çok sayıda yayın organının toplatılmasının, kapatılmasının, karikatür ve mizah dergilerinin yasaklanmasının, internet sitelerine erişimin engellenmesinin, radyo ve televizyon kuruluşlarına çeşitli yaptırımlar uygulanmasının, gazetecilerin iş güvencesinden yoksun bırakılmasının basının önündeki ciddi sorunlar olduğu defalarca dile getirilmiş sorunlardır.

Yasaklamaların, kısıtlamaların, cezalandırmaların olduğu bir ÷lkede basının özgür olduğunu söylemek doğru değildir. Türkiye basın özgürlüğü bakımından dünya genelinde yapılan araştırmalarda yarı özgür olarak nitelendirilmekte ve 2008 yılından bu yana basın özgürlüğünde gerileme olduğu kaydedilmektedir.

Avukatlık Kanunu 58. Maddesinde “Avukatların avukatlık veya Türkiye Barolar Birliğı ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında soruşturma, Adalet Bakanlığının vereceğı izin üzerine, suçun işlendiğı yer Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılır. Avukat yazıhaneleri ve konutları ancak mahkeme kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet Savcısı denetiminde ve baro temsilcisinin katılımı ile aranabilir.” Şeklinde bir düzenleme bulunmaktadır. Buna benzer bir düzenleme basın mensupları için de yapılmalıdır. Bu kapsamda basın mensuplarının görevlerinden doğan ve görevleri nedeniyle işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı haklarında soruşturma açılması yine yürütme organının iznine bağlanmalıdır. Basın organlarının bürolarının, merkezlerinin, konutlarının aranması ancak mahkeme kararı ile Cumhuriyet Savcısı denetiminde ve bağılı oldukları meslek odasının bir temsilcisinin katılımı ile aranabilir.

Açıklanan hususlar göz önüne alındığında basın özgürlüğünün güçlendirilmesi, basın mensuplarının kısıtlanmasının önüne bir nebze de olsa geçilebilmesi ve görev nedeniyle işlenen suçlar kapsamına alınabilmesi amacıyla Basın Kanunu 11. Maddesinde söz konusu değışiklik teklifi hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Basın Kanunu'nun 11'inci maddesinde yapılan değişiklikle basın mensupları görevlerini yaparken, basın görevi kapsamında, kişilerle ilgili olarak somut isnatlarda ya da olumsuz değerlendirmelerde bulunulması halinde, kendilerine cezai sorumluluk yükletilmez. Ancak bunun için isnat ve değerlendirmelerin, gerçek ve somut vakıalara dayanması ve basın mensubunun görevi ile bağlantılı olması gerekir. Basın mensuplarının görevleri nedeniyle işledikleri suçlar için haklarında açılacak soruşturma için Adalet Bakanlığından izin alınmalıdır. Bazı meslek grupları için yapılan bu düzenleme basın kanununda da yer almalıdır. Aynı zamanda basın kuruluşlarının bürolarının, şubelerinin, basın mensuplarının konutlarının aranması için mahkeme kararı aranmalıdır. Mahkeme kararı ile yapılan aramalar Cumhuriyet Savcısının denetimi altında yapılmalıdır. Basın özgürlüğünün etkinliğinin artırılması, basına yargı yoluyla yapılan kısıtlamanın önüne geçebilmek amacıyla söz konusu değişiklik hazırlanmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

BASIN KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 5187 Sayılı Basın Kanunu'nun 11'inci maddesinin 4'üncü fıkrasından sonra gelmek üzere 5'inci ve 6'ncı fıkralar eklenmiştir.

“Cezai sorumluluk

MADDE 11. - Basılmış eserler yoluyla işlenen suç yayım anında oluşur.

Sürelî yayınlar ve süresiz yayınlar yoluyla işlenen suçlardan eser sahibi sorumludur.

Sürelî yayınlarda eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında bulunması nedeniyle Türkiye'de yargılanamaması veya verilecek cezanın eser sahibinin diğer bir suçtan dolayı kesin hükümle mahkûm olduğu cezaya etki etmemesi hallerinde, sorumlu müdür ve yayın yönetmeni, genel yayın yönetmeni, editör, basın danışmanı gibi sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili sorumlu olur. Ancak bu eserin sorumlu müdürün ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkilinin karşı çıkmasına rağmen yayımlanması halinde, bundan doğan sorumluluk yayımlatana aittir.

Süresiz yayınlarda eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında olması nedeniyle Türkiye'de yargılanamaması veya verilecek cezanın eser sahibinin diğer bir suçtan dolayı kesin hükümle mahkûm olduğu cezaya etki etmemesi hallerinde yayımcı; yayımcının belli olmaması veya basım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında olması nedeniyle Türkiye'de yargılanamaması hallerinde ise basımcı sorumlu olur.

Basın mensupları görevlerini yaparken, basın görevi kapsamında, kişilerle ilgili olarak somut isnatlarda ya da olumsuz değerlendirmelerde bulunulması halinde, kendilerine ceza verilemez. Ancak bunun için isnat ve değerlendirmelerin, gerçek ve somut vakıalara dayanması ve basın mensubunun görevi ile bağlantılı olması gerekir.

Basın mensuplarının basın özgürlüğü kapsamında görevlerinden doğan veya görevleri nedeniyle işledikleri suçlardan dolayı haklarında soruşturma, Adalet Bakanlığının vereceği izin üzerine, suçun işlendiği yer Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılır. Basın kuruluşlarının yazıhaneleri, merkezleri, şubeleri ve basın mensuplarının konutları ancak mahkeme kararı ile ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak Cumhuriyet Savcısı denetiminde ve bağlı oldukları meslek odasının bir temsilcisinin katılımı ile aranabilir.

Yukarıdaki hükümler, sürelî yayınlar ve süresiz yayınlar için bu Kanunda aranan şartlara uyulmaksızın yapılan yayınlar hakkında da uygulanır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.